

SOKFÉLE.

XLV szám. Béts. October 5-dikén. 1832

Statistikai Jegyzetek.

VII FERDINAND Spanyol Király, kinek Sept-ben történt halálát az Újságok hirdették, született 1784-b. Attya III Károly (ki 1819-ben, Jan. 19 halt meg) lemondván az országlásról 1808-ban, Martz. 19-kén, általvette az uralkodást. Még 22-esztendő sem volt, midőn 1806-ban egy Nápolyi Kir. Hertzegaszszonyt, Berry Hertzegné testvérjét vette házastársúl. — Másodszor házasságra lépett (1818-ban) VI János Portugalliai Király leányával, Don Miguel testvérével. Harmadszor vette feleségül (1829-ben) Maximilián Szász Kir. Hertzeg leányát Amáliát. Negyedszer végre (1829-ben) a' mostani Nápolyi Király testvérét Mária Krisztinát, és Berry Hertzegné mostoha testvérét. VII Ferdinándnak a' három első feleségétől nem voltak magzatai. A' negyedik házastársától vagynak két leányi, és ezenkívül a' mostani Királyné teréhben vagyon. Idősb leánya Mária, Izabella, Ludovika 1830-ban Oct. 12-kén született.

A' Spanyol Kir. Familia most 19 tagból áll; ezek: a' Király, Királyné két kir. Hertzegaszszonnyal. *Don Carlos* Kir. Hertzeg (Infans), Hitvесе, és három fú gyermekei. *Don Francisco*, Hitvесе, és öt magzatai, kik között két fú gyermek; végre Mária Therezia (VI János Portugalliai Kir. leánya, Péter Spanyol Infans özvegye) egy fíjával és ennek hitvesével Nápolyi Kir. Hertzegaszszonnyal együtt. — Ferdinand 48 esztendőt ért, és 24 esztendő óta uralkodik.

Orvosi tanátstartás.

Vigyázzunk Uraim! mert — „a' sok bába között a'
Gyermek is elveszhet!“ — hajdani példa beszéd.

Egy tisztas Aszszonyság mély ájulásban feküdt, mellybe gyakori érvágás 's vérvesztés miatt esett. Szám-talan Orvosok gyűltek öszve a' beteg körül 's tanakod-tak, mint kellene életre vissza hozni? *Fejét* rázogat-ták, orra alatt piszkáltak, *nyelvét* szinte az elbénú-lásig elektrizálták, *kezeit*, *lábait* húzták vonták — de minden fogamat nélkül. — Végre előáll egy nagy ta-pasztalású Orvos; fáradozásunk — úgymond — sike-retlen leszsz, mind addig, míg a' keblét öszveszorító vállat le nem fűzzük, melly miatt szabadon nem le-hellhet, míg szűk lábbelijét, 's száz redőjű (rántzú) nehéz 's avult köntösét le nem vonjuk; 's azonnal hozzá fogván, addig vetkezteti, hogy egyszer annak egész mezitelenségét felfedezi. A' körülállók közül sokan pirultak, és sokallták az Orvos proceduráját; a' nagyobb rész pedig mérész szemtelenséggel köze-lite az alélthoz: — vesicatoriát, mustár flastromot rag-gattak érzékeny tagjaira; sőt némellyek tövel, mások tompa lántzétákkal szurdálták a' szánakozásra méltót, s a' durva sebzésekre tett vonoglásait katzagták. — Az egész test tsupa sebbé lett. A' fájdalmakra fel-fel-nyitá a' beteg lankadt szemeit: de újra lezáródtak azok. —

Véd angyala (geniusa) magszáná a' szenvedőt 's fáklyával kezében közelite. — Balgatagság, úgymond, olly eszközökkel akarni életre hozni az aléltat, mellyek élőt ájulásba ejtenének: fektessétek puha ágyba bete-geteket, fedezzétek bé mezitelenségét mérsékelt mele-get tartó leplekkel, *fejét* 's *derekát* támagassátok fel, dörgölgessétek *vak* szemeit, melengessétek *kezeit* és

lábait, adjatok — még gyenge *gyomrának* — könnyen emészthető étkeket, meglátjátok, hogy százszoros erővel visszatér az élet az elalélt tagokba, vidámság fog ragyogni a' deli artzon, melyet most sáppadtság disztelenít.

A' tűz, víz, és a' betsület.

A' tűz, víz, és a' betsület egykor társaságban útván, midőn végre az újtók elválna, meg akarták határozni, mitsoda jelekről találhatnák fel valaha egymást legkönnyebben. A' víz így szólla: a' hol nádat, 's kákát láttok, ott keressetek engem; a' tűz folytatá: a' hol füstöt szemlélték, ott bizonyosan megtalálhatok; már én szólla végre a' betsület, hol létemről bizonyos jelet nem adhatok, de olyan helyen engemet soha se keressetek, a' hol már voltam, mert a' mely helyet én egyszer elhagyok, oda ugyan többé vissza nem megyek.

Mit ír édes barátom?

Futó gondolatot! de nem tudom mi bajom van, már két óráig rágom a' tollamat, még sem ötlök semmi az eszembe.

Nehezen lesz hát abból futó gondolat; talám jobb lenne a' megállott ész gondolatjának nevezni.

Veszedelmes tsinosodás.

No 's mit mondasz S— városunkhoz? Nem tsinosodott? kövezetünk, kirakott útszaink egészen hasonló a' Bétsiekhez!

Igaz: tsakhogy ti alólról kezditek a' tsinosítást, a' mi nekem, egyenesen megvallom, veszedelmesnek látszik. Mert ha talpatokon kezdve tsinosodtok feljebb

feljebb, végre a' gyomorhoz értek; már pedig ez, az alólról béhányt falatokat nehezen fogja megemészteni, 's így vagy szorúlást, vagy hasmenést okoz. Felülről kell kezdeni barátom! Bezzeg mi P— városunkban másként kezdtük a' nemzeti tsinosodást. Roppant új épületeink a' bizonyosságok, már tsak emberek, 's hazafiak kellenek beléjük!

A p h o r i s m á k.

Mindennek meg van a' maga tzélja, és minden testnek az ő bizonyos nagysága, melyben léte rendeltetését bé töltheti; — a' malomkerék lehet ugyan kevésbé nagyobb vagy kisebb a' szokott mértéknél, de helyette tsapó kereket használni lehetetlen.

Vannak olly fiatal emberek, kik ha néhány öszve töldozott szavakból 's kitételekből egy két Újság tzik-kelyt faragtak, elég vakmerők azt hínni, hogy ők nagy szerepet játszanak! pedig nem egyebek, mint a' fentebb szellemű világnak azon szabó inassai, kik hogy a' Varrásmesterségében remekelhessenek, föltokon rá-gódnak.

Azért, mert Óriások nem lehetünk, píronság volna következtetni, hogy Törpék maradjunk!

A' *Béke* szintúgy előállítja a' maga Hőseit, mint a' *Hartzidő*, és sokszor az Igazság 's Törvény általmazójának munkássága jóltévőbben árad el az emberiségre, mint a' Vérmezőn kijeleltéké! Az a' rettenthetetlen, ki az elnyomattatott ártatlanságot védi az erőszak ellen, — az orvos, ki az emberiség javára nem gyáva kotzkáztatni életét, nem szint' olly vitéz e', mint az a' katona, ki egy sántzot hága meg?

Némely Hazafi hasonlít a' nyúlhoz, — azt gondol félénk? nem: nyitott szemmel alszik.

Ha olly tükör volna, mellyben kiki önn bohóságát megpillanthatná, hihető, hogy a' külömben olly hasznos huták, régen az ó vagyis fekete bankók sorára jutottak volna.

Okosság 's bohóság gyakran megférnek egy főben, mint egy épület békés lakosai annak különböző emeleteiben.

A' közészerűség legnagyobb figyelemmel bánik egymással, éppen úgy, mint szolga és szolgáló, kik egymást magázzák.

A' sok *Birodalmi törvényes alkotmányok* teherbe ejték a' világot, de fájdalom elszűlni nem tudja.

Midőn a' Római nép azon az ösmeretes hegyen tábort ütött, Menneniusnak minden sima beszédje mellett is, Néptribúnusának kelle felállítódni.

Semmi sem hasonlít egy okos emberhez annyira, mint a' bolond midőn hallgat.

T a l á n y.

Két tagból áll, tsak nem egész
Föld mozgott 's zajlott belé,
Midőn a' teremtés harmad —
Napján lételét vevé; —
Hogy ha pedig megritkítod,
Meg nem vonva utólját:
Noha gyenge 's tsupa élet,
Kész vagy tépni a' haját.

I g a z í t á s.

Kérem tisztelt Kedves Olvasóimat, méltóztassanak a' XLII számú Sokféle 343 lapján ezt a' nyomtatásbeli hibát: *Egy tsigáé . . . 51000 megigazítani, így: Egy tsigáé . . . 1000* rész t. i. lábnyi. Mert: még azt is gon-

dolhatná valaki, hogy itt nálunk talám már a' tsigák is gyorszekerem vagy gözhajón járnak, és így vélekedvén, könnyen ilyen kérdést tehetne fel: Ha tehát Bétsben a' tsigák is olly sebességgel haladnak előre: mi az oka, hogy a' Magyar Kurir sok helyekre, azon útját, mellyet 2 $\frac{2}{3}$, 3, 4, 5, 6, 7, 8 nap alatt kellene elfutni, nem ritkán 10—14 nap alatt futja el? — Már ennek, nem nyomtatás, — hanem, fájdalom! rendbeli hiba az oka; leginkább pedig hazánkban az az iszonyú vendégszeretés, mellyből az illyen új vendégeket néhol elfogják, velek múlatnak, beszélgetnek, 's úgy eresztik tovább 3—négy nap mulva haza felé — későn — gazdájoknak boszszújára és szerkeztetjének mind boszszantására mind kárára!!! De már az illyen hibát igazítani hatalmunkban nem áll; 's mivel az Írás szerént is arra senki kirendelve nintsen: kénytelenek vagyunk a' M. K. sérelmének (lassú haladásának) megorvoslását azon igazságos szívbe rejtett Forumra bízni, a' mellyről a' Sokféle XLIII számja első 's azt követő lapjain szó vagyon; minthogy, ítéletünk szerént, tsak az az egy teheti jóvá — ha ugyan még meg nem fásult, 's nem siket — a' dolgot.

A' Szenvedelmek (Passiók).

Valahány féle ember van,
 Tsak nem mindenik más - másban
 Találja fel örömét.
 Tellyességgel nem örvendhet
 Némely, hogy ha nem köppenthet,
 'S nem önt fel a' garadra.
 Más megintlen azt képzei,
 Hogy bóldogságát felleli,
 Ha kedvire tántzolhat.

A' kevélynek egyéb nem kell,
 Tsak tömjénezz tisztelettel,
 És kalapolj untalan.
 A' Fösvénynek minden jól van,
 Tsak legyen pénz a' ládában,
 És ne kellyen költeni.
 Az irígy ha fegyvert ránthat,
 És azzal másoknak árthat,
 Farkas módjára nevet.
 A' mint egy éhes farkasnak
 Fő java, úgy a' torkosnak
 Az, ha gyomrát töltheti.
 A' diáknak semmi olly jó
 Nintsen, mint a' vacatio;
 Ez néki arany üdö.
 Ha győzhet, és ki vagyon a'
 'Söldja, — örvend a' katona,
 Hiszi, hogy tsak ő hődog.
 A' pártára únt hajadon
 Nem annyira vagyonodon
 Kap, mintsem a' főkötön.
 Vágyodási a' korhelnek
 Megelégedve bételnek,
 Ha van kártya, pipa, bor. —
 A' *Sokfélét* Olvasóra
 Nézz Kedves! 's im magad sora
 Tűnik olykor szemedbe.

Megfejtése a' feltett kérdésnek.

Bálint sok elmetörés után tsakugyan kitalálta, hogy mimódon lehet a' 8 ittzés tele kulatsból 4 ittze bort hiba nélkül kimérni, a' 3 ittzés és 5 ittzés üres kulatsok segítségével. Hihető hogy ekkor többet dol-

gozott a' fejénél a' bort igen szerető hasa, mellyről méltán mondja a' Poëta: magister artis, et ingenii largitor venter. Nem akarván t. i. magát csak egy kanálnyi borban is megtsalni, így találta fel a' pontos mérés módját. Elsőben tele töltötte a' maga 8 ittzés kulatsából az András 5 ittzés kulatsát, ebből pedig megtöltötte a' 3 ittzés kulatsot. Így az 5 ittzés kulatsban 2 ittze bor maradt: a' 8 ittzésben pedig 3 ittze. Most a' 3 ittzés tele kulatsból a' bort mind a' 8 ittzés kulatsba töltötte, mellyben ekképpen 6 ittze bor lett: a' megüresült 3 ittzés kulatsbapedig az 5 ittzés kulatsban maradt 2 ittze bort általtöltötte. Ezután a' 8 ittzés kulatsból, mellyben most 6 ittze bor volt, tele töltötte az 5 ittzés üres kulatsot, mely szerént csak 1 ittze bor maradt a' 8 ittzés kulatsban. Minthogy immár a' 3 ittzés kulatsban csak 2 ittze bor volt, tele töltvén azt az 5 ittzés tele kulatsból, ebben épen 4 ittze bor maradt, csak egy ittze menvén ki belőle pótolékül. Ekkor a' 3 ittzés tele kulatsból a' bort mind általtöltötte a' 8 ittzés kulatsba, mellyben, minthogy már az előtt egy ittze bor volt, épen 4 ittzére szaporodott a' bor. Így tehát az András 5 ittzés kulatsában is épen 4 ittze bor maradt, a' Bálint 8 ittzés kulatsában is pontban 4 ittze. E' szerént szépen megosztotak a' két mesterlegények a' 8 ittze boron, nem tsalván meg egymást csak egy kortyban is.

R e j t e t t s z ó.

Nevem a' *Szép Nem* egyjike
 Mindent tagad, és velem
 Sokszor bár tsak inderkednek,
 A' szerelmes tart tőlem;
 Vonj meg viszsán, 's ha növésem
 Szép, a' Huszár él hal értem.

K c u n h.